

KONFEKCIJA PAULIN

L J U B L J A N A
ŠELENBURGOVA ULICA 1

nudi največjo izbiro damskih plaščev, kostumov in oblek.
Cenjenim učiteljicam tudi na ugodno obročno plačilo.

Ne vzgajajo samo starši in učitelji otrok, nego tudi obratno otroci starše in vzgojitelje. Ako odrasli otroka z ljubeznijo opazuje, se od njega mnogo nauči, tem več, čim prirčneje in svobodnejše razmerje vlada med njimi.

Predvsem moramo svoje otroke bolj ljubiti, ne z usti, ampak z dejanji; da se za nje bolj brigamo in več z njimi živimo. Često vidimo kako ta ali oni grabi denar, da bi preskrbel svoje otroke; toda v drugi, v tretji generaciji je denar razmetan in rodbina izumira. Skrbimo rajši za to, da bodo v rodbini zdravi, dostojni in samostojni ljudje.

Sola naj tudi uči potrebo po umetnosti, naj bi jo krasile lepe slike in kipi. Tudi petje in goslanje naj se poučuje. Učitelji se pritožujejo, da je premalo časa, ker je preveč učne snovi. Izpopolnijo naj si metodo pouka, pa bo dovolj časa.

Danes vplivajo na otroka radio, telefon, časopisi, kino; otroci potujejo več kakor včasih; vse to jih privlači in vzgaja. Koliko drugačna kakor je bila nekdanj, bi morala postati cerkev, njeno ozračje in pridiga, da bi privlačila otroke. Pa zopet sem pri verski krizi in njenem vplivnem vzroku.

V vzgoji naših dečkov je premalo pospeševanja samostojnosti, samozvestnosti in poštenosti; vsa naša šola ne vzgaja poguma. Vzreja ljudi, ki streme po ugodnem kruhu, po penziji, ne vzgaja pa podjetej pridobitnikov.

Spoznavanje brez zanimanja je mrtvo. Naloga šole ni samo učenje znanosti, ampak tudi da navaja učence k točnosti, pozornosti in metodičnosti; učiti je treba tako, da bodo učenci sami znali opazovati prirodo in življenje ter da bodo mogli pravilno reševati velike in male naloge, kadar koli trčijo nanje.

Pri nas se samo pridiguje: v cerkvi, v šoli, v skupščini, v časopisih. Zato učenci podlegajo vplivom, ki jih učitelji niti ne opazijo. V Angliji nudijo šole manj splošnega znanja, zato pa bolj oblikujejo značaj.

Sola je danes breme, učitelji tirani. Slabši učenci postanejo strahopetci, krepkejši pa uporniki. Sola ima zdaj druge naloge kakor stara avstrijska, ki je vzgajala birokrate.

Naši mladi ljudje padajo iz ekstreme v ekstrem. V tem vidim težnjo, da se popravi,

kar smo v stoletjih zamudili. Dobro je, da se oziramo v tujino, napačno pa bi bilo podcenjevati sebe. Tudi mali narodi so ustvarili mnogo kulturnih vrednot.

Starši in učitelji bi morali paziti kaj privlači, zanima otroke. Danes imamo dovolj raznovrstnih šol, da se vsakdo odloči po možnostih in veselju. Ni samo pisar gospod, vzgajamo gospodarje, obrtnike in podjetnike!

Naši izobraženci na deželi vzdihujejo, da propadajo radi tesnih vaških zadev. Tega je kriva njihova udobnost, ker hočejo biti kulturni samo v velikomestnih kavarnah. Lev je lev, tudi v kletki ne postane osel.

Masarykov odnos do kmeta prikazuje pomenek in sodba o Tolstemu. Tolstoj se iz prijateljstva do kmetstva pokmeti; čika, piše in pljuje ko mužik, a pusti kmete v siromaštvu, neznanju in zaostalosti. Masarykova ljubezen do kmeta se javlja v zahtevi, da je treba dvigniti kmetov duševni nivo, mu izboljšati socialno stanje in povečati proizvodnjo. Masarykovo je načelo: ne k nižjemu se ponižati, nego nižjega dvigniti.

Krasno govori o ženi, a tudi v zakonu in v ljubezni vidi višji smoter: žena ne živi samo za moža, mož ne samo za ženo, oba morata iskati božje zakone in jih uresničevati...

Izjavlja: Moj socializem je ljubezen do bližnjega. Enakosti ni, diferenciacija je napredek. Ljubezen do domovine je tiha. Ne potrebujemo duhovne ravnodušnosti, ampak žive vere v nekaj višjega, vznesenega, večnega. V politiki sem videl orodje, cilj je bil verski in naravni. Denar je sredstvo, ne cilj. Metoda mora biti popolnoma stvarna, razumska, realistična, ali cilj, lepota, koncepcija, to je večna pesem.

Masaryk je pokazal pota slovanskim rodovom: Cilj naj bo naravni, pota pa razumska. V svoj program je vključil vse narodno življenje.

V svoji očiščenosti bo vzor še mnogih generacij. V tem je tudi njegova najvišja vrednost in slava. Duje Budak.

Odkod si jemljejo legitimacijo?

V oktobrski številki mladinskega lista »Naš dan« je bil priložen letak, ki se glasi:

Tovariši! Tovarišica!

Na svoji redni seji, dne 1. oktobra t. l., je uredniški odbor sklenil sledeče:

»Naš dan« bo izhajal odlej vsakega prvega v mesecu do incl. maja meseca, v juliju pa prejmejo naročniki tri knjige. Uredništvo je prejelo za knjige že več rokopisov. Odločitev bo padla do meseca aprila, ko bodo vsi rokopisi pregledani in ocenjeni od članov uredniškega odbora.

Po poročilu uprave ima »Naš dan« v tekočem letu doslej 3800 naročnikov. Da se je število naročnikov dvignilo, je predvsem zaslug naših tovarišev in tovarišic z dežele, kjer si »Naš dan« bolj in bolj utira pot. Z ozirom na to, da vodijo »Naš dan« izključno podeželski učitelji in je torej list podeželskega učiteljstva — apelirajo podpisani na svoje tovariše, ki dele z njimi vso težo življenjskih razmer podeželskega učiteljstva, da naš trud še bolj podpro in pripomorejo s tem »Našemu dnevu« do še večje naklade.

Naj bi se glasilo naše geslo: učitelji z dežele, ki preživljamo po vaseh in trgih mnogo težje dni od onih v mestu, bomo v prvi vrsti podprli »Naš dan«!

Uredniški odbor je sklenil preusmeriti »Naš dan« našim podeželskim razmeram primerno. Poleg pripovednih spisov bo prinašal tudi več poučnega gradiva, ki ga bo zlasti na deželi vsak tovariš s pridom uporabljal pri pouku.

»Naš dan« se mora zaradi nizke naklade boriti za svoj obstanek. Kdor primerja opremo lista z drugimi mladinskimi listi, bo priznal, da leta zahteva od izdajateljev mnogo žrtv. Uredniški odbor dela popolnoma brezplačno. Poskrbeli bomo, da bo postal »Naš dan« list naši podeželski mladini primeren: — da pa nam bo to mogoče, naj tovariši podpro naše stremljenje.

Se je čas, da dvignemo naklado — z naklado se bo dvignila tudi vsebina in obseg lista.

Tovariški pozdravljeni!

Za uredniški odbor:

Baltesar Viljem, Rodič Justina, Milkovič Adam.

„Trboveljski slavček“ v Bolgariji

Zopet je doživelo delo učiteljstva splošno odobravanje in zopet je bil doprinešen dokaz o pravilnosti naših stremenj. »Vaše delo — delo učiteljstva — je pravilno ter bo prineslo ogromne koristi bodočim generacijam.« To sta podčrtala sofijski župan in njegov pomočnik, ko sta sprejela zastopnike Trboveljskih slavčkov.

V splošnem vrvežu zadnjih dni je skoraj neopazeno odpotoval Trboveljski slavček na koncertno turnejo. Povabljen je bil od vodstva II. balkanskega kongresa za zaščito dece v Beogradu, da priredi na čast gostom koncert v Beogradu. Istočasno se je odzval valilo bolgarskega učiteljstva, posebno sofijskih učiteljic, in pričel s pripravi za koncerte v Sofiji in Perniku. Vse skupaj bi kmalu padlo v vodo. Iz Beograda je došlo sporočilo, da se vsi zanimajo samo za mednarodne dogodke in da ni pričakovati lepega obiska koncerta. Slavček je telegrafično odpovedal vse prireditve. Drugi dan je došla nova brzojavka, ki navaja, da vodstvo II. balkanskega kongresa želi, da priredi Slavček koncert. T.

Šuligoj je pridiral v Ljubljano. Z novimi brzojavkami so bile stare preklicane. Vendar je ta izmenjava neugodno vplivala na obiske koncertov, ker ni bilo časa za podrobno agitacijo. V Beogradu so imeli Slavčki 3 koncerte: slavnostni koncert, koncert za šolsko mladino, ki je bil izredno slabo obiskan, kar je znak, da v beograjskem učiteljstvu nimamo mnogo podpornikov (to vemo že iz glavne skupščine), in koncerta za gramofonske plošče za radio Beograd. Kar dosti tekanja je bilo za teh par dni. Toda napor je bil manjši zaradi tega, ker so imeli Slavčki udobno bivališče v Učiteljskem domu v Beogradu, kjer jim je bil z nasveti in dejanji vedno na razpolago tov. Dimnik. Beograjski koncert, ki je bil izključno slovenski, je prenašal tudi radio Beograd in je bilo prav lepo ves koncert čuti v Ljubljani. Le tov. Dimnik in Srečko Kumar, bivši dirigent UPZ, sta spremljala male Slavčke k vlaku za pot v Bolgarijo. Potrebno je bilo dovolj trdnosti, da je vodstvo turnee ostalo pri svojem namenu. Ljubljana, 1. okt. 1939.

Razumljivo je torej, da smo z nestrpnostjo čakali, kdaj bomo stopili na bolgarska tla, da se prepričamo, kaj je resnica.

Ugotoviti moramo, da so bile vse govorice pretirane in da so sprejeli Slavčke tako pri srčno, lepo in razkošno, da nihče ne bi mogel tega pričakovati. Ze v Dragomanu, obmejni postaji Bolgarije, so čakali zastopniki p. z. sofijskih učiteljic: gospa Georgijeva, Ivanova, Vitanova in dirigent g. Krum Bojadžiev. G. Georgijeva je izpregovorila prvo dobrodošlico Slavčkom, ko stopajo na bolgarska tla. Vsi gosti so bili okiteni s šopki in bolgarskimi državnimi trobojnicami. Sofijske učiteljice ne morejo pozabiti lepih dni, ki so jih preživele ob gostovanju v Sloveniji. Poudarjale so, da niso nikdar pričakovale take gostoljubnosti, ki je bila neprisliljeno nudena od slovenskega učiteljstva. Izjavile so, da tako ne sprejema samo tovariši tovariša, temveč brat brata. Mi smo jih opozorili na to, da takrat ni bilo mogoče pokazati še drugih krajev naše domovine. Povabili smo jih, naj drugo leto zopet pridejo, da se bodo prepričale, da bodo povsod tako pri srčno sprejete kot so bile v Ljubljani, Škofji Loki in Trbovljah. Izjavile so željo, da si še podrobneje ogledajo Slovenijo. Pot do Sofije je hitro minula. Tu nas je čakalo novo presenečenje. Krasen sprejem z grmadami cvetja, godbo in številnimi pozdravnimi govori. Govorili so zastopniki: prosvetnegaсоюза (zveze, v kateri so včlanjeni vsi nastavljeni ministristva prosvete) P. z. sofijskih učiteljic, mestne občine, jugoslovanskega poslaništva, bolgarsko-jugoslovanske lige in končno učenka III. mešč. šole, ki je v prisrčnih besedah pozdravila male brate in sestre iz Jugoslavije. Tu naj bo tudi omenjeno, da so na večih mestih pozdravljali Slavčke z govori sofijski učenci. Ti govori niso bili sestavljeni v šoli. Vsi učenci so dobili nalogo, naj sestavijo govore. Najboljši so pa nastopili. S kolodvora se je razvil krasen sprevod do III. meščanske šole. Na čelu spreveda je korakala in neumorno igrala godba na pihala,

sestavljena iz učencev III. meščanske šole. (V Bolgariji imajo pogosto šole svoje godbe. Vsaka šola pa ima svoj marš, ki ga igra godba ali pa pojejo učenci ob slavnostnih prilikah.) Ostali učenci so obkrožili Slavčke in korakali z njimi. Ko smo prišli mimo carjevega dvora, so učenci vzkliknili trikrat »ura«. Sledil je sprejem na III. meščanski šoli, razdelitev Slavčkov po družinah in kosilo. Zopet se je izkazalo sofijsko učiteljstvo. Organizacija poseta je bila brezhibna.

Na III. mešč. šoli imajo tudi krasno razstavo, ki nazorno prikazuje razvoj človeštva in razvoj bolgarske države. Tako razstava je sijajen pripomoček za zgodovinski pouk.

Slavčki so priredili v Sofiji tri koncerte: večernega, v krasni dvorani »Bolgarija«, dopoldanskega za šolsko mladino in še enega za učenke I. dekliske gimnazije. Vsi koncerti so bili krasno obiskani in je bilo izvajanje Slavčka sprejeto z največjim odobravanjem. Moram pa podčrtati, da je mnogo pripomogla k temu g. Vitanova, ki je pred izvajanjem obrazložila vsako pesem po vsebinski in muzikalni strani. V teku 4 dnevne bivanja v Sofiji, so si Slavčki v spremstvu tamkajšnjega učiteljstva ogledali mnoge zanimivosti. Povsod so bili predmet pozornosti in povsod so jih ljubeznivo sprejemali.

(Dalje sledi)

—t Menda še do danes niste naročili knjige Emil Adamič, ki stane 125 din. Plačate jo lahko v mesečnih obrokih. Ne sme biti učiteljice (-a) brez te knjige moža našega stanu in največjega slovenskega skladatelja. Ta knjiga spada v vsako knjižnico. Spoštujemo svoje velike ljudi!

—t Knjigarna Učiteljske tiskarne priporoča glasbenim učiteljem in goslarjem učenecem Karla Pahorja 100 slovenskih narodnih pesmi za dvoje gosli.

Razpis potovalne ekskurzije v Bolgarijo

Ekskurzijski odsek »Jugoslovanskega učiteljskega združenja, sekcije za dravsko banovino v Ljubljani« bo organiziral v letošnjih počitnicah med 15. in 30. julijem potovalno ekskurzijo v Bolgarijo.

Proga potovanja: Ljubljana—Beograd—Niš—Caribrod—Sofija—Pleven—Gornja Orehovica—Trnovo—Gornja Orehovica—Varna — (s parnikom) Burgas—Plovdiv—Sofija—Caribrod—Niš—Beograd—Ljubljana.

Program potovanja:

15. julija:

ob 20,00 odhod z brzovlakom iz Ljubljane, ob 6,35 prihod v Beograd, ob 11,00 odhod iz Beograda z brzovlakom, ob 15,38 prihod v Niš, ob 17,35 odhod z osebnim vlakom za Sofijo, ob 23,45 prihod v Sofijo — prenočišče.

16. julija: Dopoldne ogled Sofije — muzeji: etnografski, arheološki, vojni — cerkve: Aleksander Nevski, Sv. Nedelja, ruska cerkva — botanični in zoološki vrt — zvečer eventualno obisk predstave v državnem ali Cooperativnem gledališču — prenočišče.

17. julija: Dopoldne prosto — popoldne izlet z avtobusi v okolico Sofije — Bankja, Bojana, Gornja Banja, ali Knjaževu — zvečer povratek v Sofijo — po večerji prosto.

18. julija:

Ob 8,25 odhod iz Sofije z brzovlakom, ob 12,23 prihod v Pleven, ob 12,29 odhod iz Plevna, ob 14,34 prihod v Gornjo Orehovico, ob 14,48 odhod iz Gornje Orehovice, ob 15,11 prihod v Trnovo — popoldne ogled mesta in znamenitosti — prenočišče.

19. julija: Dopoldne ogled Trnova — popoldne izlet z avtobusi v manastir Preobraženski in ostalo okolico — po večerji prosto.

20. julija:

Ob 5,21 odhod iz Trnova, ob 5,45 prihod v Gornjo Orehovico, ob 6,15 odhod za Varno,

ob 13,10 prihod v Varno — popoldne ogled mesta — prenočišče.

21. julija: Dopoldne kopanje v Črnem morju — popoldne izlet na kraljev dvor — Sv. Konstantin — zvečer prosto v Varni.

22. julija:

Ob 8,00 odhod s parnikom za Burgas, ob 13,50 prihod v Burgas — ogled mesta — prenočišče.

23. julija:

Ob 10,20 odhod iz Burgasa za Plovdiv, ob 17,08 prihod v Plovdiv — prenočišče.

24. julija: Dopoldne ogled Plovdiva, ob 17,18 odhod iz Plovdiva, ob 21,20 prihod v Sofijo — prenočišče.

25. julija: V Sofiji prosto — eventualno izlet z avtobusom v Manastir Rila (celodnevno). Ob 20,25 odhod za Caribrod in Niš.

26. julija:

Ob 0,35 prihod v Niš, ob 1,09 odhod iz Niša, ob 6,20 prihod v Beograd, ob 9,25 odhod iz Beograda, ob 20,20 prihod v Ljubljano.

Cena ekskurzije, v kateri je vračunana vožnja z brzovlakom od Ljubljane in nazaj, vožnja s parnikom po Črnem morju, hrana, stanovanje, izleti z avtobusi, je 1600 din.

Prijave za ekskurzijo sprejema Ekskurzijski odsek JUU za dravsko banovino v Ljubljani, Franciškaška ulica 6/I. Celotno vsoto 1600 din mora vsak prijavljenec poravnati do 1. julija 1939. Eventualne utemeljene odjave se bodo upoštevale do 10. julija 1939, in se bodo od vplačanega zneska odračunali samo efektivni stroški.

Prijavljenci lahko vplačajo gornjo vsoto v mesečnih obrokih à 200 din od novembra t. l. dalje. Kdor želi v obrokih plačevati, naj sporoči, da mu dostavimo položnice. Vsi oni, ki nameravajo potovati, morajo takoj poslati prijave, ki so obvezne, da moremo ekskurzijo organizirati.

Več tovariške uvidevnosti

Višje organizirane šole so ideal vsega učiteljstva. Toda idealne niso. Ze desetletja se pojavlja praksa, ki postavlja v dokaj čudno luč vse one velike in lepe besede o tovarištvu, vzajemnem sodelovanju, o medsebojnem upoštevanju učiteljstva in — na kupe podobnih krilatice.

Leto za letom se ponekod na prvi učiteljski konferenci vodijo žolčne borbe in drobne intrige, kdo bo dobil boljši razred, kdo bo drugemu odrinil več ur; potihno se poizveduje, kateri oddelek bo najbrž treba suprirati, itd., itd.

Vsak upravitelj ljubi mir med svojimi podrejenimi. Zato energičnejši preseka gordijski voz tako, da razredniki vsako leto prestopajo v višji razred. Drugi, ki želi ostati objektivni, si pomaga z rangom. Čim višji po rang, tem lepši razred. Nekaka samoodločba učiteljstva po vzoru iz svetovne politike. Najmlajšemu po rangi ni treba naporno izbirati. Obstoja še tretja možnost: sistem spe-

cialistov za poedina šolska leta. Trden sistem kot fevdalizem! Četrta specialiteta pa je: razdeljevanje razredov po odnosu. Tudi simpatičen sistem! Le upajmo, da ne prepogost!

Sedaj si pa predstavljajmo novinca, ki ga doleti ali drugi, tretji ali četrty sistem in poberi ostanek. Po par letih čakanja je dobil dnevničarsko ali pripravniško mesto. Priprave, mnogo dele s samim seboj, opazovanje šolskega miljeja in vzdušja, študij otroka, oživljenje šolske teorije in vsakdanje življenje; posla dovolj in preveč.

Pa se dogodi, da odrine tovariš z vzporedne mladice, ki je komaj nastopil novo mesto, nekaj slabših učencev in jih zamenja lepo potihoma z boljšimi. Prizadeta žrtev zamenjave sploh ne opazi. Po par mesecih prizadevanja in neuspehov pa ugotavlja revež svoje vzgojiteljske in učiteljske nesposobnosti in obračunava s svojo pedagoško vestjo. Pošteno in prav bi pa bilo, da bi njegov dobri nesebični tovariš ugotovil pasivno bilan-